

**Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
„СТРАТЕГІЧНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ
РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ”**

*для здобувачів вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка»*

освітня програма «Управління персоналом та економіка праці»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Стратегічний та інноваційний розвиток соціально-економічних систем: метод. вказ. до вивч. дисц. для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Управління персоналом та економіка праці». Укладачі: проф. Левченко О.М, ас. Немченко Т.А. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 21 с.

Укладачі: Левченко О.М., д.е.н., професор кафедри менеджменту та комерційної діяльності,

Немченко Т.А., асистент кафедри менеджменту та комерційної діяльності.

Рецензенти: Сторожук О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

В'юник О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Схвалено на засіданні кафедри економіки менеджменту та комерційної діяльності

Протокол від “ 15 ”серпня 2022 року № 1

© Стратегічний та інноваційний розвиток соціально-економічних систем / Укл. Левченко О.М., Немченко Т.А. 2022. Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності. Електронний варіант 2022.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни	5
Плани та зміст практичних занять за темами дисципліни. Завдання для вирішення.	
Теми індивідуальних завдань.....	6
Тестові завдання для перевірки знань.....	12
Перелік питань для підсумкового контролю знань	17
Форми контролю.....	19
Рекомендована література.....	20

ВСТУП

Значення стратегічної поведінки, яка дозволяє соціально-економічним системам функціонувати в довгостроковій перспективі, різко зросло в останні десятиліття. В умовах жорстокої конкуренції і швидко мінливому зовнішньому середовищі соціально-економічні системи для вчасного реагування на зміни, що відбуваються в їх оточенні мають виробляти стратегію довгострокового виживання. В той же час, стрімкий розвиток науково-технічного прогресу в умовах глобалізації, визнання нового знання основним ресурсом забезпечення розвитку всіх соціально-економічних систем, ускладнення процесів функціонування економічних, соціальних та політичних систем мікро-, мезо-, макро- та мегарівнів зумовлюють об'єктивну необхідність трансформації діяльності в контексті імплементації функції управління інноваціями. Стабільний та прогнозований розвиток інноваційної сфери можливий лише за умови комплексної координації інноваційних процесів з використанням спеціального економічного інструментарію інноваційного менеджменту.

З врахуванням визначених аспектів, дослідження теорії та методології стратегічного та інноваційного розвитку соціально-економічних систем є необхідним чинником впровадження новаторства в діяльність підприємств, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших державних і муніципальних організацій національного та глобального.

Методичні рекомендації з вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти спеціальності спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Управління персоналом та економіка праці» покликані допомогти здобувачеві оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками з питань стратегічного та інноваційного розвитку соціально-економічних систем, зокрема щодо розуміння сутності і необхідності розробки стратегії соціально-економічних систем, оцінки зовнішнього та внутрішнього середовища, в якому вони функціонують, розробки основних напрямків, методів та інструментів досягнення поставлених цілей в наявних можливостях і в ситуаціях, що складаються, застосування підходів щодо розширення інноваційної діяльності на усіх соціально-економічних рівнях.

Методичні рекомендації включають перелік тем з дисципліни з питаннями, що підлягають вивченню, теми рефератів, тестові завдання для контролю знань, перелік питань до підсумкового контролю та список рекомендованої літератури.

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічний та інноваційний розвиток соціально-економічних систем» виступає формування у здобувачів вищої освіти комплексних знань та вмінь стосовно теоретико-методологічних засад стратегічного та інноваційного розвитку соціально-економічних систем в сучасних економічних умовах.

Завданнями дисципліни «Стратегічний та інноваційний розвиток соціально-економічних систем» є: сформулювати уявлення про сутність, структуру та типи розвитку соціально-економічних систем; розуміти основні засади стратегічного розвитку соціально-економічних систем; розуміти концепцію діагностики середовища функціонування соціально-економічних систем; мати уявлення про особливості стратегічного розвитку конкурентоспроможності соціально-економічних систем; розуміти основи стратегічного управління організацією як соціально-економічною системою; сформулювати уявлення про загальні засади стратегічного управління розвитком регіональних соціально-економічних систем, реалізацію механізму формування та реалізації стратегії розвитку регіону; визначити перспективні напрями розвитку національних економічних стратегій соціально-економічних систем та глобальних стратегій розвитку соціально-економічних систем; сформулювати уявлення про загальні засади інноваційного розвитку соціально-економічних систем та механізм управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем; вміти застосовувати методику оцінки інноваційного розвитку соціально-економічних систем.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Професійної підготовки	
	Спеціальність: 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120	Освітня програма: «Управління персоналом та економіка праці»	1-й	1-й
		Семестр	
	Лекції		
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5,57	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	28 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78	108
Вид контролю: екзамен			

Мова навчання: українська

ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ. ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади стратегічного управління розвитком соціально-економічних систем

Тема 1. Сутність, структура та типологія моделей розвитку соціально-економічних систем

План

1. Соціально-економічні системи: поняття, основні характеристики, класифікація. Міжнародний, національний, регіональний, секторальний, організаційний вимір соціально-економічних систем.
2. Загальні засади розвитку соціально-економічних систем.
3. Мікро та макросередовище функціонування соціально-економічних систем.
4. Засади сталого розвитку соціально-економічних систем.

Питання для обговорення:

1. Сутність соціально-економічних систем, загальні характеристики.
2. Класифікація соціально-економічних систем.
3. Міжнародний, національний, регіональний, секторальний, організаційний вимір соціально-економічних систем.
4. Основні напрями розвитку соціально-економічних систем.
5. Класифікація розвитку соціально-економічних систем.
6. Характеристика мікросередовища функціонування соціально-економічних систем.
7. Характеристика макросередовища функціонування соціально-економічних систем.
8. Основні постулати сталого розвитку соціально-економічних систем.

Дискусія на тему: Стан впровадження принципів сталого розвитку в Україні.

Теми рефератів

1. Сутність, зміст та етапи трансформації соціально-економічної системи.
2. Діалектика сутності поняття "розвиток соціально-економічних систем"
3. Концептуальні підходи до формування механізмів управління сталим розвитком соціально-економічної системи
4. Інформаційна складова механізму управління сталим розвитком соціально-економічної системи України

Тема 2. Основні засади стратегічного розвитку соціально-економічних систем

План

1. Поняття стратегічного управління соціально-економічними системами.
2. Еволюція концепції стратегічного управління соціально-економічними системами.
3. Стратегічне планування в системі стратегічного розвитку соціально-економічних систем.
4. Діагностика середовища функціонування соціально-економічних систем.

Питання для обговорення:

1. Сутність стратегічного управління соціально-економічними системами.
2. Еволюційні засади стратегічного управління соціально-економічними системами.
3. Концепції стратегічного управління соціально-економічними системами в розвитку науки про стратегічне управління.
4. Стратегічне планування в системі стратегічного розвитку соціально-економічних систем.
4. Головні методи діагностики середовища функціонування соціально-економічних систем.

Завдання для вирішення: виконати SWOT та PEST –аналіз економічного та соціального розвитку Кіровоградського регіону.

Теми рефератів

1. Проблемні питання організації системи стратегічного планування соціально-економічного розвитку
2. ТанDEM "синергізм & стратегізація" в сучасному управлінні соціально-економічними системами

Тема 3. Стратегічний розвиток конкурентоспроможності соціально-економічних систем

План

1. Стратегічний потенціал соціально-економічних систем: сутність, елементи, фактори.
2. Сутність і роль конкурентних переваг у процесі стратегічного управління.
3. Типи конкурентних переваг соціально-економічних систем.
4. Методи аналізу конкурентних переваг соціально-економічних систем.

Питання для обговорення:

1. Характеристика стратегічного потенціалу соціально-економічних систем
2. Визначення ролі конкурентних переваг у процесі стратегічного управління.
3. Які основні типи конкурентних переваг соціально-економічних систем?
4. Які головні методи аналізу конкурентних переваг соціально-економічних систем?

Завдання для вирішення: виконати аналіз конкурентних переваг Кіровоградського регіону в національному вимірі.

Теми рефератів

1. Менеджмент стратегічної конкурентоспроможності соціально-економічних систем
2. Конкурентоспроможність як міра відповідності стратегії розвитку і стратегії змін соціально-економічних систем

Тема 4. Стратегічне управління організацією як соціально-економічною системою

План

1. Економічна стратегія організації.
2. Процес вибору організаційної стратегії.
3. Класифікація організаційних стратегій.
4. Реалізації стратегій у стратегічному управлінні організації. Управління опором змінами.

Питання для обговорення:

1. Сутність економічної стратегії організації.
2. Охарактеризуйте послідовність процесу вибору організаційної стратегії.
3. Класифікація стратегій по рівнях організації
4. Класифікація стратегій по типу розвитку організації
5. Класифікація стратегій по функціональних видах діяльності фірми
6. Класифікація стратегій - за М. Портером
7. Класифікація стратегій за природою діяльності господарюючих суб'єктів
8. Стратегії організацій, які займають різні галузеві позиції
9. Стратегії організацій на міжнародних ринках
10. Реалізації стратегій у стратегічному управлінні організації.
11. Управління опором змінами.

Завдання для вирішення: Проаналізувати набір стратегій, які застосовують українські підприємства та зробити висновки.

Теми рефератів

1. Передумови реалізації стратегії розвитку промислових підприємств - базису соціо-економічної системи

2. Обґрунтування управлінських рішень щодо стратегічного розвитку підприємства як соціально-економічної системи

3. Аутсорсинг як стратегія організаційного розвитку бізнес-систем у глобальному середовищі

Тема 5. Стратегічне управління розвитком регіональних соціально-економічних систем

План

1. Регіональна соціально-економічна система як категорія економічних досліджень.

2. Засади стратегічної координації розвитку регіональних економічних систем в умовах децентралізації.

3. Стратегічне планування регіонального розвитку з урахуванням децентралізації.

4. Механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону.

Питання для обговорення:

1. Сутність регіональної соціально-економічної системи та основні характеристики

2. Які основні етапи стратегічної координації розвитку регіональних економічних систем в умовах децентралізації?

3. Характеристика стратегічного планування регіонального розвитку з урахуванням децентралізації.

4. Охарактеризуйте механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону.

Дискусія: На вашу думку, що можна удосконалити в чинній Стратегії розвитку Кіровоградського регіону? Сформувати основні перспективи щодо її удосконалення.

Теми рефератів

1. Система цілей регіональної стратегії соціально-економічного розвитку

2. Обґрунтування вибору економічної стратегії територіальної соціально-економічної системи

3. Прогнозування як інструмент стратегічного планування соціально-економічного розвитку територіально-економічних систем

Тема 6. Національні економічні стратегії розвитку соціально-економічних систем

План

1. Визначення стратегічних орієнтирів розвитку національної економіки.

2. Особливості економічних стратегій розвинутих країн.

3. Особливості формування стратегій розвитку країн транзитивної економіки.

4. Специфіка економічних стратегій країн, що розвиваються.

5. Стратегії макрорегіональних інтеграційних об'єднань.

Питання для обговорення:

1. Які стратегічні орієнтири розвитку національної економіки?

2. Охарактеризуйте економічні стратегії розвинутих країн.

3. Охарактеризуйте економічні стратегії розвитку країн транзитивної економіки.

4. Охарактеризуйте економічні стратегії країн, що розвиваються.

5. Охарактеризуйте економічні стратегії макрорегіональних інтеграційних об'єднань.

Завдання для вирішення: Описати стратегію обраної країни світу.

Теми рефератів

1. Методологічні положення державного стратегічного управління розвитком соціально-економічних систем

2. Розробка стратегії кластеризації соціально-економічних систем в контексті національної безпеки України

Тема 7. Глобальні стратегії розвитку соціально-економічних систем

План

1. Стратегічні мотиви суб'єктів глобальної економічної діяльності та економічні інтереси її учасників.
2. Інституціоналізація глобального економічного середовища як засіб узгодження інтересів суб'єктів міжнародної економічної діяльності.
3. Формування глобальної системи цивілізаційних та соціокультурних цінностей.
4. Глобальні економічні стратегії розвитку соціально-економічних систем та механізми їх реалізації.

Питання для обговорення:

1. Які стратегічні мотиви суб'єктів глобальної економічної діяльності та економічні інтереси її учасників?
2. Які основні особливості інституціоналізація глобального економічного середовища як засіб узгодження інтересів суб'єктів міжнародної економічної діяльності?
3. Які особливості формування глобальної системи цивілізаційних та соціокультурних цінностей?
4. Охарактеризуйте глобальні економічні стратегії розвитку соціально-економічних систем та механізми їх реалізації.

Дискусія на тему: Секрети успіху країн - світових лідерів в глобальному світовому просторі.

Теми рефератів

1. Еколого-економічне регулювання природокористування в системі глобальних стратегій розвитку
2. Стратегічний вимір впливу глобалізації на розвиток національної інноваційної системи
3. Стратегії глобалізації сталого розвитку

Змістовий модуль 2. Засади інноваційного розвитку соціально-економічних систем

Тема 8. Загальні засади інноваційного розвитку соціально-економічних систем

1. Сутність інновацій як економічної категорії. Класифікація інновацій.
2. Інноваційний розвиток у системі економічного розвитку соціально-економічних систем.
3. Стратегії інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
4. Концепція інноваційного розвитку соціально-економічних систем.

Питання для обговорення:

1. Що таке інновації?
2. Класифікація інновацій.
2. Сутність інноваційного розвитку у системі економічного розвитку соціально-економічних систем.
3. Основні стратегії інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
4. Концепція інноваційного розвитку соціально-економічних систем.

Завдання для вирішення: Дослідити інноваційні стратегії підприємств-лідерів українського ринку.

Теми рефератів

1. Інноваційний розвиток соціально-економічних систем: управлінський аспект
2. Розвиток соціально-економічних систем у контексті інноваційного поділу праці

Тема 9. Механізм управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем

План

1. Принципи управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем.

2. Вплив стейкхолдерів на процес інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
3. Механізм формування інноваційної політики соціально-економічних систем.
4. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем на мікрорівні.

Питання для обговорення:

1. Які основні принципи управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем?
2. Категорії стейкхолдерів у процесі розвитку соціально-економічних систем.
3. Який вплив чинять стейкхолдери на процес інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
4. Який механізм формування інноваційної політики соціально-економічних систем?
5. Основні постулати управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем на мікрорівні?

Завдання для вирішення: Здійснити аналіз та побудувати матрицю стейкхолдерів для одного з підприємств-лідерів українського ринку.

Теми рефератів

1. Інноваційно-орієнтована стратегія підвищення конкурентоспроможності регіональних соціально-економічних систем.
2. Інновації в системі стратегічного управління безпекою національної економіки в умовах ризиків та невизначеності глобалізації
3. Перспективи проектного управління інноваційним розвитком соціально-економічних самоорганізованих систем
4. Інноваційна політика: функції стейкхолдерів в процесі її формування.

Тема 10. Методика оцінки інноваційного розвитку соціально-економічних систем

План

1. Методика оцінювання інноваційного розвитку соціально-економічних систем на макрорівні.
2. Інноваційний потенціал соціально-економічних систем та критерії його оцінки.
3. Оцінка ефективності інноваційної діяльності соціально-економічних систем на мікрорівні.

Питання для обговорення:

1. Якою є методика оцінювання інноваційного розвитку соціально-економічних систем на макрорівні?
2. Які основні показники оцінювання інноваційного розвитку соціально-економічних систем
3. Охарактеризуйте інноваційний потенціал соціально-економічних систем.
4. Які основні критерії оцінки інноваційного потенціалу соціально-економічних систем?
5. Як здійснити оцінку ефективності інноваційної діяльності соціально-економічних систем на мікрорівні?

Задачі для вирішення:

1. Перед власниками компанії постала задача щодо придбання новітнього обладнання для здійснення НДДКР. Необхідно виконати оцінювання інноваційного потенціалу компанії на етапі освоєння інновацій. Використовуючи дані з таблиці, обрахувати коефіцієнт фізичного зносу, коефіцієнти оновлення і вибуття обладнання. На основі проведених розрахунків варто зробити висновок стосовно доцільності його використання в подальшому.

Показник	Значення
Середньорічна первісна вартість обладнання для проведення НДДКР, тис. грн.	652,4
Середньорічна залишкова вартість обладнання для проведення НДДКР, тис. грн	475,2

Вартість обладнання для проведення НДДКР, що надійшло протягом року, тис. грн	123,4
Вартість обладнання для проведення НДДКР, що вибуло протягом року, тис. грн	165,1
Вартість обладнання для проведення НДДКР, на початок поточного року, тис. грн.	678,5
Вартість обладнання для проведення НДДКР, на кінець поточного року, тис. грн.	631,4

2. Визначити інноваційний потенціал компанії, дослідити тип стратегії, який йому властивий на основі таблиці.

Показник	Значення показника
Нематеріальні активи, млн. грн	4,2
Необоротні активи, млн. грн.	43
Чисельність персоналу в НДДКР, чол	14
Загальна чисельність персоналу, чол	54
Дослідно-приладне обладнання, млн. грн.	11
Виробниче обладнання, млн. грн	28
Виручка від продажу нових продуктів, млн. грн./рік	6
Сукупна виручка, млн. грн./рік	14
Інвестиції в НДДКР, млн. грн./рік	0,25
Інвестиції, млн. грн./рік	2,8

Теми рефератів

1. Комплексна оцінка ефективності інноваційного розвитку соціально-економічних систем
2. Інноваційний потенціал як чинник розвитку регіональних соціально-економічних систем

Тема 11. Інноваційний розвиток соціально-економічних систем в умовах цифрової трансформації економіки

План

1. Етапи стратегічного інноваційного розвитку соціально-економічних систем в цифровій економіці.
2. Основні моделі стратегічного інноваційного розвитку підприємств в цифровій економіці.
3. Інноваційно-інтегровані структури в новій економіці.
4. Антикризове управління соціально-економічними системами в умовах цифрової трансформації економіки

Питання для обговорення:

1. Які основні етапи стратегічного інноваційного розвитку соціально-економічних систем в цифровій економіці?
2. Назвіть моделі стратегічного інноваційного розвитку підприємств в цифровій економіці.
3. Охарактеризуйте типи інноваційно-інтегрованих структур в новій економіці.
4. Які особливості антикризового управління соціально-економічними системами в умовах цифрової трансформації економіки?

Дискусія: Перспективи інноваційного розвитку України: ефективність та напрями удосконалення.

Теми рефератів

1. Інноваційні підходи до формування стратегій розвитку соціо-еколого-економічних систем
2. Мотивація та стимулювання розвитку інновативності соціально-економічних систем
3. Особливості функціонування інтегрованих структур в умовах інноваційного розвитку
4. Стратегічні аспекти розвитку інноваційно-інтегрованих структур

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. За ознакою мінливості властивостей та поведінки системи поділяють на:
  - a. Статичні, динамічні, стохастичні, детерміновані
  - b. Реальні, фізичні, абстрактні
  - c. Активні, пасивні
  - d. Відкриті, закриті й ізольовані
  - e. Постійні, тимчасові
2. Системи, які можна описати з достатньою точністю:
  - a. Прості
  - b. Великі
  - c. Реальні
  - d. Абстрактні
  - e. Постійні
3. Наявність таких специфічних властивостей системи, які не впливають з властивостей, притаманних її елементам, а виникають у процесі їхньої взаємодії як наслідок відповідних кооперативних ефектів – це:
  - a. Елімінованість
  - b. Емерджентність
  - c. Ієрархічність
  - d. Стохастичність
  - e. Евристичність
4. Які підсистеми спрямовані на формування та реалізацію економічних інтересів суб'єктів СЕС?
  - a. Основні
  - b. Допоміжні
  - c. Базові
  - d. Забезпечувальні
  - e. Інфраструктурні
5. Банківсько-фінансові послуги відносять до :
  - a. Первинного сектору економіки
  - b. Вторинного сектору економіки
  - c. Третинного сектору економіки
  - d. Четвертинного сектору економіки
  - e. П'ятинного сектору економіки
6. Ігнорування зовнішніх умов функціонування підприємства є недоліком якого з етапів розвитку стратегічного менеджменту?
  - a. Бюджетування
  - b. Довгострокового планування
  - c. Стратегічного планування
  - d. Стратегічного управління
7. Етап стратегічного менеджменту розпочався з:
  - a. з 80-х років XX ст.
  - b. з 70-х років XX ст.
  - c. з 90-х років XX ст.
  - d. з 60-х років XX ст.
8. Стратегічне мислення» – це:
  - a. мислення, властиве всім керівникам організацій
  - b. мислення, що орієнтоване на визначення цілей організації способів їх досягнення
  - c. мислення, що є іншим визначенням економічного мислення
  - d. креативне мислення
9. Стратегічне управління базується:
  - a. на концепції підприємства як «відкритої системи»
  - b. концепції підприємства як «закритої системи»
  - c. філософській концепції
  - d. концепції підприємства як «соціотехнічної системи»
10. Під місією організації розуміють:
  - a. причину створення організації

- b. чітко виражену причину існування організації
- c. основні завдання організації
- d. політику організації
- 11. Цілі організації мають задовольнити такі основні вимоги:
  - a. досяжність, конкретність, орієнтація у часі
  - b. досяжність і орієнтація у часі
  - c. орієнтація у часі і конкретність
  - d. досяжність
- 12. Які характеристики НЕ притаманні стратегічному плануванню:
  - a. якісно-кількісне планування
  - b. здійснюється на основі екстраполяції
  - c. носить альтернативний характер
  - d. здійснюється на основі передбачення змін
- 13. Стратегічну зону господарювання визначають такі фактори:
  - a. постачальники, з якими укладено договори;
  - b. державні преференції;
  - c. соціальні умови;
  - d. розвиток НТП;
  - e. географічний регіон
- 14. Для моделі БКГ характерні чотири види стратегій: «Зірки», «Знаки питання», «Дійні корови», «Кривенькі каченята». Визначте яка стратегія відповідає даній характеристиці: «Задовольнятися своїм становищем, або скорочувати його, або ліквідувати цей вид бізнесу в своїй організації»:
  - a. Кривенькі каченята;
  - b. Дійні корови;
  - c. Зірки;
  - d. Знаки питання;
- 15. Для моделі БКГ характерні чотири види стратегій: «Зірки», «Знаки питання», «Дійні корови», «Кривенькі каченята». Визначте яка стратегія відповідає даній характеристиці: «Намагатися зберегти або збільшувати частку свого бізнесу на ринку»:
  - a. Кривенькі каченята;
  - b. Дійні корови;
  - c. Знаки питання;
  - d. Зірки;
- 16. Для моделі БКГ характерні чотири види стратегій: «Зірки», «Знаки питання», «Дійні корови», «Кривенькі каченята». Визначте яка стратегія відповідає даній характеристиці: "Або йти на збільшення частки бізнесу на ринку, або задовольнятися тим, що досягнуто, або скорочувати даний бізнес":
  - a. Кривенькі каченята;
  - b. Дійні корови;
  - c. Зірки;
  - d. Знаки питання;
- 17. Для моделі БКГ характерні чотири види стратегій: «Зірки», «Знаки питання», «Дійні корови», «Кривенькі каченята». Визначте яка стратегія відповідає даній характеристиці: "Намагатися зберегти або збільшити частку свого бізнесу на ринку":
  - a. Кривенькі каченята
  - b. Дійні корови
  - c. Зірки
  - d. Знаки питання
- 18. Види бізнесу, які при позиціонуванні мають кращі або середні порівняно з іншими значення факторів привабливості ринку і переваг організації на ринку, то цей бізнес належить по матриці GE / McKinsey до:
  - a. граничним
  - b. сумнівним
  - c. програвшим
  - d. Переможців

19. Модель ADL передбачає чотири стадії зрілості галузі: народження, зростання, зрілість, старість. За наведеною характеристикою визначте стадію зрілості: На цій стадії продукція галузі починає користуватися попитом у дедалі більшої кількості покупців, і конкуренти починають боротися за отримання дедалі більших часток «зростаючого дохідного пирога»:

- a. Народження
- b. Ріст
- c. Зрілість
- d. Старість

20. Якщо бізнес має відносно незначними конкурентними перевагами організації, залученої в досить привабливий і перспективний з точки зору стану ринку бізнес, то цей бізнес належить по матриці GE / McKinsey до:

- a. граничним
- b. сумнівним
- c. програвшим
- d. переможців

21. Операційний бенчмаркінг:

- a. процес забезпечення відповідності стратегії компанії ключовим факторам успіху в галузі та стратегіям поведінки конкурентів
- b. спрямований на забезпечення переваги над конкурентами у різних функціональних напрямках діяльності фірми
- c. порівняння показників виробництва та продажу власної продукції з показниками бізнесу багатьох виробників і продавців аналогічного товару
- d. порівняння параметрів окремих функцій (операцій, процесів, методів роботи) СЕС з аналогічними параметрами найуспішніших конкурентних СЕС

22. Метод CAP-аналізу:

- a. визначення методів управління та розробки стратегії, які дають змогу привести стан справ організації у відповідність до найвищого рівня прагнень її вищого керівництва та власників
- b. кожна організація має формувати й пристосовувати свої конкурентні переваги та дії до вимог покупців
- c. пряме визначення переваг і недоліків підприємств-конкурентів за окремими індикаторами - показниками конкурентоспроможності, що мають бути визначені на етапі ідентифікації ключових індикаторів конкурентоспроможності
- d. аналіз рівня впливу обраної стратегії на величини прибутковості та готівки

23. PIMS-аналіз:

- a. визначення методів управління та розробки стратегії, які дають змогу привести стан справ організації у відповідність до найвищого рівня прагнень її вищого керівництва та власників
- b. кожна організація має формувати й пристосовувати свої конкурентні переваги та дії до вимог покупців
- c. пряме визначення переваг і недоліків підприємств-конкурентів за окремими індикаторами - показниками конкурентоспроможності, що мають бути визначені на етапі ідентифікації ключових індикаторів конкурентоспроможності
- d. аналіз рівня впливу обраної стратегії на величини прибутковості та готівки

24. Метод LOTS-аналізу:

- a. визначення методів управління та розробки стратегії, які дають змогу привести стан справ організації у відповідність до найвищого рівня прагнень її вищого керівництва та власників
- b. кожна організація має формувати й пристосовувати свої конкурентні переваги та дії до вимог покупців
- c. пряме визначення переваг і недоліків підприємств-конкурентів за окремими індикаторами - показниками конкурентоспроможності, що мають бути визначені на етапі ідентифікації ключових індикаторів конкурентоспроможності
- d. аналіз рівня впливу обраної стратегії на величини прибутковості та готівки

25. До загальних конкурентних переваг країни належать:

- a. високий рівень освіти населення
- b. відповідності (відставання чи випередження) параметрів інфраструктури регіону міжнародним нормативам;
- c. рівня міжнародної інтеграції та кооперації регіону
- d. Високий науковий рівень управління економікою

26. Які стратегії називають забезпечуючими?
- Головну стратегію
  - Стратегію бізнес-одиниць
  - Функціональну
  - Стратегії команд, робочих груп і працівників
  - вірної відповіді немає
27. За класичною класифікацією стратегією захисту є стратегія:
- концентрації
  - інтеграції
  - диверсифікації
  - збору врожаю
28. Якщо в компанії відбувається зростання економічних показників прибутку, продажів, активів в абсолютному значенні, але при цьому темпи збільшення цих показників у порівнянні з минулими періодами знижуються, то таку стратегію називають:
- Стратегія суперзростання
  - Стратегія динамічного зростання
  - Стратегія помірному зростання
  - Стратегія повільного зростання
  - Стратегія уповільнення зростання
29. Яка стратегія передбачає збільшення цінності продукту за рахунок прив'язки його до індивідуальних потреб і характеристикам споживачів?
- концентрації
  - інтеграції
  - диверсифікації
  - кастомізації
  - репозиціонування
30. Яка стратегія передбачає зміну внутрішньої структури компанії, за рахунок звільнення від малорентабельних і непрофільних виробництв, усунення надлишкових ланок в управлінні?
- концентрації
  - інтеграції
  - реструктуризації
  - кастомізації
  - репозиціонування
31. Яка стратегія передбачає виробництво товарів і послуг, які відрізняються від базових?
- концентрації
  - менеджменту якості
  - реструктуризації
  - диверсифікації
  - репозиціонування
32. Яка стратегія ґрунтується на зміні позиції продукту у свідомості споживачів за рахунок реклами, зміни його деяких властивостей, ціни?:
- концентрації
  - менеджменту якості
  - реструктуризації
  - диверсифікації
  - репозиціонування
33. Якщо компанія, зберігаючи комерційну таємницю, готує раптовий випуск нового продукту або послуги, які повинні вивести її в лідери ринку, то вона застосовує стратегію:
- провідного лідера
  - маневру
  - кастомізації
  - продуктову
  - маркетингу
34. Які стратегії забезпечують входження підприємства у вертикальні галузеві структури, горизонтальне об'єднання підприємств, використання нових ефективних способів ділової взаємодії, приватизацію.
- Інтеграції

- b. Організаційні
- c. Кастомізації
- d. Функціональні
- e. Маркетингу

35. Комплекс дій, спрямованих на формування ефективної виробничої програми підприємства:

- a. головна стратегія
- b. стратегія СБО
- c. товарна
- d. фінансова
- e. функціональна

36. Стратегія наступу в галузі спрямована на:

- a. запровадження інновацій
- b. збільшення витрат на рекламу
- c. удосконалення якості
- d. зменшення витрат на рекламу
- e. забезпечення технологічного розвитку

37. Стратегія оборони та зміцнення в галузі передбачає:

- a. "перехоплення" споживачів товарів-конкурентів
- b. забезпечення низьких витрат
- c. збільшення витрат на рекламу
- d. зниження цін

38. Стратегії претендентів на лідерство в галузі передбачає:

- a. "переманювання" фахівців
- b. розширення параметричного ряду продукції
- c. запровадження інновацій
- d. збільшення загального попиту

39. У галузях, де ефекти масштабів незначні, не застосовуються такі стратегії для створення і зміцнення конкурентних переваг:

- a. стратегія вакантної ніші
- b. стратегія спеціалізації
- c. стратегія відмінного іміджу
- d. "зняття врожаю"
- e. стратегія спокійного наслідування

40. Стратегія спокійного наслідування означає:

- a. "переманювання" фахівців
- b. передбачає роботу з кількома суміжними сегментами
- c. припускає роботу в сегментах, де конкуренція слабка або відсутня
- d. переведення своєї ринкової частки у фінансові ресурси
- e. створення уніфікованого продукту

41. Кількісні показники щодо територіального розміщення соціальної і виробничої інфраструктури відображає:

- a. Територіальні фактори впливу
- b. Регіональні фактори впливу
- c. Регіонально-економічні фактори впливу
- d. Регіонально-соціальні фактори впливу

42. Регіональний рівень побутових, комунальних, транспортних та інших послуг в частині встановлення тарифів визначають:

- a. Територіальні фактори впливу
- b. Регіональні фактори впливу
- c. Регіонально-економічні фактори впливу
- d. Регіонально-соціальні фактори впливу

43. Які твердження можна вважати вірними для стратегії соціально-економічного розвитку регіону:

- a. Суб'єктом управління виступають місцеві органи влади
- b. Реально здійсненна тільки в якості невід'ємної узгодженої частини стратегії соціально-економічного розвитку країни

- c. Інтеграційна індикативна стратегія для мікроекономічних одиниць регіону
- d. Всі відповіді вірні
- 44. В залежності від регіональних умов регіональні стратегії поділяють на:
  - a. Унікальності та диверсифікації
  - b. Економічні, соціальні, екологічні, комплексні
  - c. Інвестиційні, маркетингові, інформаційного забезпечення
  - d. Територіальні, галузеві, інтегральні
- 45. В залежності від об'єкта охоплення стратегічними діями регіональні стратегії поділяють на:
  - a. Унікальності та диверсифікації
  - b. Економічні, соціальні, екологічні, комплексні
  - c. Інвестиційні, маркетингові, інформаційного забезпечення
  - d. Територіальні, галузеві, інтегральні
- 46. За аспектом дій регіональні стратегії поділяють на:
  - a. Унікальності та диверсифікації
  - b. Економічні, соціальні, екологічні, комплексні
  - c. Інвестиційні, маркетингові, інформаційного забезпечення
  - d. Територіальні, галузеві, інтегральні
- 47. За функціональною ознакою регіональні стратегії поділяють на:
  - a. Розвитку, стабілізації
  - b. Економічні, соціальні, екологічні, комплексні
  - c. Інвестиційні, маркетингові, інформаційного забезпечення
  - d. Територіальні, галузеві, інтегральні
- 48. Досягнення високого рівня та якості життя населення територіальних громад забезпечується принципом:
  - a. збалансованості економічної, соціальної та екологічної сфер;
  - b. ресурсозбереження і створення умов для життя майбутніх поколінь;
  - c. єдиного економічного і правового простору в реалізації розвитку регіональної системи;
  - d. орієнтації соціально-економічного розвитку регіональної системи на потреби мешканців територіальних громад;
- 49. Усунення шкідливого впливу виробничої та економічної діяльності на природне середовище регіону забезпечується принципом:
  - a. збалансованості економічної, соціальної та екологічної сфер;
  - b. ресурсозбереження і створення умов для життя майбутніх поколінь;
  - c. єдиного економічного і правового простору в реалізації розвитку регіональної системи;
  - d. орієнтації соціально-економічного розвитку регіональної системи на потреби мешканців територіальних громад;
- 50. Розв'язання питань соціального характеру забезпечується принципом:
  - a. збалансованості економічної, соціальної та екологічної сфер;
  - b. ресурсозбереження і створення умов для життя майбутніх поколінь;
  - c. єдиного економічного і правового простору в реалізації розвитку регіональної системи;
  - d. орієнтації соціально-економічного розвитку регіональної системи на потреби мешканців територіальних громад

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Соціально-економічні системи: поняття, основні характеристики, класифікація.
2. Загальні засади розвитку соціально-економічних систем.
3. Мікро та макросередовище функціонування соціально-економічних систем.
4. Засади сталого розвитку соціально-економічних систем.
5. Поняття стратегічного управління соціально-економічними системами.
6. Еволюція концепції стратегічного управління соціально-економічними системами.
7. Стратегічне планування в системі стратегічного розвитку соціально-економічних систем.
8. Діагностика середовища функціонування соціально-економічних систем.
9. Стратегічний потенціал соціально-економічних систем: сутність, елементи, фактори.

10. Сутність і роль конкурентних переваг у процесі стратегічного управління.
11. Типи конкурентних переваг соціально-економічних систем.
12. Методи аналізу конкурентних переваг соціально-економічних систем.
13. Економічна стратегія організації.
14. Процес вибору організаційної стратегії.
15. Класифікація організаційних стратегій.
16. Реалізації стратегій у стратегічному управлінні організації.
17. Управління опором змінами.
18. Регіональна соціально-економічна система як категорія економічних досліджень.
19. Засади стратегічної координації розвитку регіональних економічних систем в умовах децентралізації.
20. Стратегічне планування регіонального розвитку з урахуванням децентралізації.
21. Механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону.
22. Визначення стратегічних орієнтирів розвитку національної економіки.
23. Особливості економічних стратегій розвинутих країн.
24. Особливості формування стратегій розвитку країн транзитивної економіки.
25. Специфіка економічних стратегій країн, що розвиваються.
26. Стратегії макрорегіональних інтеграційних об'єднань.
27. Стратегічні мотиви суб'єктів глобальної економічної діяльності та економічні інтереси її учасників.
28. Інституціоналізація глобального економічного середовища як засіб узгодження інтересів суб'єктів міжнародної економічної діяльності.
29. Формування глобальної системи цивілізаційних та соціокультурних цінностей.
30. Глобальні економічні стратегії розвитку соціально-економічних систем та механізми їх реалізації.
31. Сутність інновацій як економічної категорії.
32. Класифікація інновацій.
33. Інноваційний розвиток у системі економічного розвитку соціально-економічних систем.
34. Стратегії інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
35. Концепція інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
36. Принципи управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем.
37. Вплив стейкхолдерів на процес інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
38. Механізм формування інноваційної політики соціально-економічних систем.
39. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем на мікрорівні.
40. Методика оцінювання інноваційного розвитку соціально-економічних систем на макрорівні.
41. Інноваційний потенціал соціально-економічних систем та критерії його оцінки.
42. Оцінка ефективності інноваційної діяльності соціально-економічних систем на мікрорівні.
43. Етапи стратегічного інноваційного розвитку соціально-економічних систем в цифровій економіці.
44. Основні моделі стратегічного інноваційного розвитку підприємств в цифровій економіці.
45. Інноваційно-інтегровані структури в новій економіці.
46. Антикризове управління соціально-економічними системами в умовах цифрової трансформації економіки

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, у тому числі 30 балів за перший рубіж, 30 балів за другий рубіж, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні

1. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем: Колективна наукова монографія / Під ред. Н.В. Касьянової. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 232 с.
2. Соціально-економічний розвиток України: моделі, механізми, стратегії : монографія / М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс, К. Ю. Вергал та ін. ; за наук. ред. д. е. н., проф. М. Є. Рогози. Полтава : ПУЕТ, 2021. 148 с.
3. Таран-Лала О. М.. Функціонування соціально-економічних систем: теорія та практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2016. 332 с.
4. Державне стимулювання інноваційного розвитку суб'єктів господарювання: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Л. С. Захаркіної. Суми : Сумський державний університет, 2019. 200 с.
5. Парадигма інноваційного розвитку в умовах ринкової трансформації : монографія / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, В. А. Чердиченко [та ін.] ; за заг. ред. Е. М. Забарної ; Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2019. 92 с.
6. Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової, д.е.н., проф. І.В. Колупаєвої, к.е.н., доц. О.В. Мурзабулатової Харків: ХНУРЕ, 2021. 296 с
7. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб./Пугач А.М. та ін. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2018. 348 с.
8. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд. Стратегія сталого розвитку/ За редакцією професора В.М.Боголюбова К.: ВЦ НУБіПУ, 2018. 446 с.
9. Малюта Л.Я. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства : навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 232 с.
10. Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 155 с.
11. Управління розвитком соціально-економічних систем у новій економіці : монографія / Л.М. Шимановська-Діанич, О. В. Шкурупій, Т. А. Дейнека, О. В. Чернявська, В. В. Гончаренко; ред.: Л. М. Шимановська-Діанич. Полтава, 2015. 357 с

12. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
13. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
14. Микитюк П.П., Брич В.Я., Шкільняк М.М., Микитюк Ю.І. Інноваційний менеджмент: підруч. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. 518 с.
15. Безгін К. С. Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник / Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207 с.
16. Guilhon, B. (2017) Innovation and Production Ecosystems. ISTE Ltd, John Wiley & Sons, Inc. 155 p.
17. Orlando, B. (ed) (2020) Strategy and Behaviors in the Digital Economy. IntechOpen. 214 p.
18. Emeagwali, O. L. (ed) (2019) Strategic Management a Dynamic View. IntechOpen. 130 p.
19. Yaghmaei E., PoelNewgen I. (2021) Publishing Assessment of Responsible Innovation Methods and Practices, Edited by Newgen Publishing UK. 395 p.

Додаткові

1. Учасники національної інноваційної системи: інституційно-функціональний аналіз в праві: монографія / за заг. ред. С. В. Глібка, Ю. В. Георгієвського. Харків: Право, 2018. 270 с.
2. Правове забезпечення ефективності інноваційного процесу в Україні : монографія/ [С. В. Глібка, О. В. Розгон, Ю. В. Георгієвський та ін.]; за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 365 с.
3. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія / [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Т. І. Решетняк та ін.]; за заг. ред. А. П. Наливайка, О. М. Гребешкової. Київ: КНЕУ, 2017. 418 с.
4. Соціальний капітал як фактор економічного зростання суспільства: інституційний аспект аналізу : монографія / Нар. укр. акад.; за ред. Г. Б. Тимохової [каф. економіки та права]. Харків : Вид-во НУА, 2019. 184 с.
5. Карлова О. А. Засади стратегічної координації розвитку регіональних економічних систем в умовах децентралізації. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2017. № 6. С. 125-128.
6. Оксенюк Т. М. Формування механізму стратегічного управління інноваційним розвитком регіональних соціально-економічних систем у контексті застосування кластерних технологій. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 4(1). С. 149-152.
7. Власова К. В. Комплексна оцінка ефективності інноваційного розвитку соціально-економічних систем. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. Вип. 25(1). С. 53-55.
8. Судомир С. М. Методологія формування результативного управління розвитком соціально-економічних систем. *Агросвіт*. 2020. № 2. С. 3-9.
9. Левченко О. М., В'юник О. В. Механізми активізації зовнішньоекономічної діяльності інноваційно-інтегрованих структур. *Центральноукраїнський науковий вісник . Економічні науки*. 2020. Вип. 5. С. 152-162. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2020_5_16.
10. Левченко О.М., Ткачук О.В., Царенко І.О. Соціально-економічні передумови забезпечення національної безпеки в умовах глобалізації. *Економіка і регіон. Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка*. Полтава, 2018. №1(68). С. 37-46. <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/1012>
11. Левченко О.М., Музиченко А.С. Сучасний інструментарій менеджменту в умовах інноваційних змін. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки : зб. наук. пр. Кропивницький : ЦНТУ, 2021. Вип. 7 (40).С. 150-155* [http://economics.kntu.kr.ua/archive/7\(40\)/40_Levchenko2.html](http://economics.kntu.kr.ua/archive/7(40)/40_Levchenko2.html)